

Examensrätts- prövning

Läroarutbildning vid
högskolorna i
Borås och Halmstad

Examensrättsprövning – Lärarutbildning vid högskolorna i Borås och Halmstad

Producerad av Högskoleverket i februari 1997

Högskoleverkets rapportserie 1997:4 R

ISSN 1400-948X

ISRN HSV-R--97/4--SE

Innehåll: Bedömnings- och utredningsavdelningen

Form: Informationsavdelningen

Tryck: Printgraf, Stockholm, februari 1997

Förord

Högskoleverket prövar sedan 1 juli 1995 rätten att ge examen. Verket beslutar om examensrätt för högskolor med offentlig huvudman och yttrar sig till regeringen i fråga om examensrätt för enskilda utbildningsanordnare. I denna rapport redovisas prövningar av *grundskolläraryxamen vid Högskolan i Borås* respektive *grundskollärary- och gymnasieläraryxamen vid Högskolan i Halmstad*. Dessa prövningar har redan tidigare publicerats i två stencilutgåvor.

Högskolan i Borås ansökan rör rätt att utfärda grundskolläraryxamen med inriktning mot årskurserna 1-7. Den s.k. Läraryxamensgruppen har vid denna prövning bestått av professor Bengt-Erik Andersson, fil dr högskolelektor Lars-Erik Bjessmo, fil dr högskolelektor Astrid Pettersson, samtliga vid Lärarhögskolan i Stockholm. Projektledare har varit fil kand Kerstin Ek, EKARNA konsult ab.

Högskolan i Halmstad ansökan rör rätt att utfärda barn- och ungdomspedagogisk examen, grundskolläraryxamen med inriktning mot årskurserna 1-7 och 4-9, gymnasieläraryxamen samt magisterexamen i vårdvetenskap. Magisterexamen i vårdvetenskap har dock inte omfattats av prövningen. Ansökan beträffande barn- och ungdomspedagogisk examen respektive grundskolläraryxamen med inriktning mot årskurs 1-7 har senare återkallats.

Läraryxamensgruppen har vid denna prövning bestått av professor Bengt-Erik Andersson, fil dr högskolelektor Lars-Erik Bjessmo, fil dr högskolelektor Astrid Pettersson, samtliga vid Lärarhögskolan i Stockholm. Fil dr högskolelektor Svend Pedersen och högskoleadjunkt Kerstin Rydén, Lärarhögskolan i Stockholm har fungerat som experter. Fil dr universitetskanslern Carl-Gustaf Andrén har medverkat som konsult till gruppen och fil kand Kerstin Ek, EKARNA konsult ab har varit projektledare.

I rapporten redovisas de sakkunnigas prövningar samt Högskoleverkets beslut.

Agneta Bladh
generaldirektör

Innehållsförteckning

Förord	3
---------------	----------

Del 1

A: Grundskollärarexamen vid Högskolan i Borås – <i>Rapport från Lärarexamensgruppen, december 1995</i>	7
1 Missivskrivelse	9
2 Bakgrund och kriterier	10
3 Beskrivning av Högskolan i Borås	16
4 Förslag och motiveringar	23
B: Högskoleverkets beslut	25

Del 2

A: Grundskollärary- och gymnasielärarexamen vid Högskolan i Halmstad – <i>Rapport från Lärarexamensgruppen, juni 1996</i>	27
1 Missivskrivelse	28
2 Bakgrund och kriterier	30
3 Beskrivning av Högskolan i Halmstad	36
4 Förslag och motiveringar	48
B: Högskoleverkets beslut	51

Del 1

Grundskollärarexamen
vid Högskolan i Borås

*– Rapport från Lärarexamensgruppen,
december 1995*

I Missivskrivelse

Till
Generaldirektör
Agneta Bladh
Högskoleverket

1.1 Uppdrag och arbetsätt

I november 1994 anmodade Utbildningsdepartementet Kanslersämbetet att avge yttrande över inkommen ansökan från Högskolan i Borås om examensrätt för grundskollärautbildning med inriktning mot årskurserna 1-7. Universitetskanslern Stig Hagström uppdrog åt ”gruppen för prövning av examensrätt inom lärarutbildningsområdet, Lärarexamensgruppen” att pröva om Högskolan i Borås bör ges denna rätt.

De sakkunniga har nu granskat denna lärarutbildning. Gruppen har vid denna prövning bestått av professor Bengt-Erik Andersson, institutionen för barn- och ungdomsvetenskap, fil dr högskolelektor Lars-Erik Bjessmo, institutionen för samhällsvetenskap och humaniora, fil dr högskolelektor Astrid Pettersson, institutionen för pedagogik, samtliga vid Lärarhögskolan i Stockholm. Projektledare har varit fil kand Kerstin Ek, EKARNA konsult ab.

Högskolans ansökan med underlagsmaterial för bedömningen har granskats av gruppen. Kompletterande uppgifter har inforrats. Vid besök på högskolan har vi haft överläggningar med ledning och lärare och samtal med studerande. Vi har också besett lokaler.

Ansvariga vid Högskolan i Borås har granskat och godkänt den redovisning av verksamhet och förhållanden som görs i utredningen.

Stockholm den 13 december 1995

Bengt-Erik Andersson Lars-Erik Bjessmo

Astrid Pettersson /Kerstin Ek

2 Bakgrund och kriterier

Högskolan i Borås har ansökt om examensrätt för grundskollärarexamen med inriktning mot undervisning i årskurserna 1-7, 140 poäng.

I § 2 i högskolelagen SFS 1992:1434 1 kap. ”Inledande bestämmelser” sägs

Staten skall som huvudman anordna högskolor för

1. utbildning som vilar på vetenskaplig eller konstnärlig grund samt beprövad erfarenhet och
2. forskning och konstnärligt utvecklingsarbete samt annat utvecklingsarbete.

De grundläggande föreskrifterna om yrkesexamina finns i den examensordning som utgör bilaga 3 till Högskoleförordningen (1993:100 med senare ändringar). Dessa föreskrifter har för oss varit den naturliga grunden för bedömningen. För en utförligare redogörelse se Kanslersämbetets rapport 1994:2 – Examensrätt inom lärarutbildningsområdet.

En fortlöpande diskussion har förts om vilka förutsättningar och kriterier som bör gälla för erhållande av examensrätt, enligt högskoleförordningen, för olika lärarutbildningar vid högskolor, vid Waldorfseminariet i Kungälv och vid Rudolf Steinerhögskolan i Järna. Hittills har vårt arbete resulterat i fyra rapporter om examensrätt inom lärarutbildningsområdet (Kanslersämbetets rapport 1994:2 – Examensrätt inom lärarutbildningsområdet; rapport december 1994 – Grundskollärarexamen vid vissa högskolor, Prövning av lärarutbildningar vid Waldorfseminariet i Kungälv, rapport februari 1995 samt Kanslersämbetets rapport 1995:6 Examensrätt för Waldorfutbildningar).

En självklar utgångspunkt vid vår bedömning har varit att utbildningen, i enlighet med 2 § i högskolelagen SFS 1992:1434 kap.1, skall vila på vetenskaplig eller konstnärlig grund och beprövad erfarenhet.

För vår bedömning har vi formulerat vissa kriterier, bland annat med utgångspunkt i högskolelagen 2 § och 9 §. Fyra krav har därvid kommit att framstå som grundläggande, nämligen att lärarutbildningen skall ge

1. goda ämneskunskaper,
2. ett vetenskapligt förhållningssätt,
3. didaktisk kompetens samt
4. bygga på beprövad erfarenhet.

Vi har också utgått från de kriterier som tagits fram för godkännande av magisterexamen vid vissa högskolor (Ds 1992:127) och magisterexamensprövning (Kanslersämbetets rapport 1993:2) samt för utredningen om de frikyrkliga seminarierna som högskolor (Kanslersämbetets rapport 1993:1). Dessa kriteriers relevans för de ovan nämnda lärarutbildningarna har diskuterats. I våra diskussioner om kriterier och bedömningar har vi också tagit hänsyn till existerande lärarutbildningar i andra delar av landet samt studerat några av de utvärderingar som gjorts av den ”nya grundskollärarutbildningen” som startade 1988. Vi har också studerat litteratur rörande waldorfpedagogik. Mer omfattande problembeskrivningar finns i exempelvis Kanslersämbetets rapport 1994:2 – Examensrätt inom lärarutbildningsområdet och Kanslersämbetets rapport 1995:6 Examensrätt för Waldorfbildningar.

En svårighet vid bedömningen av den lärarutbildning för vilken Högskolan i Borås sökt examensrätt är att den ännu endast finns på planeringsstadiet. Vi har emellertid tagit del av kursplaner för den förskollärarutbildning som redan finns och med vilken man tänker sig ett samarbete i framtiden.

Vi har tagit reda på vilken ämnesteoretisk kompetens som finns och tagit del av utbildningsplaner inför den sökta grundskollärarutbildningen.

En utförligare diskussion och precisering av kriterierna nedan finns bland annat i Kanslersämbetets rapport 1994:2 – Examensrätt inom lärarutbildningsområdet och Kanslersämbetets rapport 1995:6 Examensrätt för Waldorfbildningar.

Under vårt arbete med granskning av examensrätt för olika lärarutbildningar har det blivit allt tydligare att en viktig del i lärarutbildningen är de studerandes egen personliga utveckling. Förutom kunskaper i ämnen som pedagogik, specialpedagogik och psykologi behövs möjligheter att i skapande verksamhet utforska den egna lärarpersonligheten och också bearbeta existentiella frågor.

2.1 Ämnesdjup och ämnesbredd

Det finns en spänning mellan ämnesbredd och ämnesdjup när det gäller lärarutbildning. I den nya högskoleförordningen framhålls vikten av ett ökat ämnesdjup. Samtidigt finns en strävan på högskolorna att ge de studerande på lärarutbildningarna en bredare kunskapssyn och ett arbetssätt där man bearbetar frågeställningar tvärvetenskapligt.

Både ett ämnesspecifikt och ett ämnesövergripande förhållningssätt kräver goda ämnesteoretiska kunskaper. Högskolelagen föreskriver att lärarutbildningen skall ge goda ämneskunskaper. Ett tvärvetenskapligt synsätt kan göra att man formulerar frågor och problem på ett annat sätt än i det enskilda ämnet. Det innebär dock inte att man kan ge avkall på det vetenskapliga förhållningssättet.

2.2 Lärarkompetens, kompetensutveckling och forskningsaktivitet

Det måste finnas forskarkompetens på högskolan i ämnet pedagogik och lärarutbildarna skall ha möjlighet till kompetensutveckling i detta ämne.

Ämnesforskningen är betydelsefull för lärarutbildningarna. Det vetenskapliga förhållningssättet är grundläggande även inom lärarutbildningen. Det är viktigt att forskarkompetenta lärare deltar i lärarutbildningen. Statsmakternas intentioner är att alla högskolelärare skall ha doktorsexamen (motsv.).

Det är viktigt, med tanke på utbildningens kvalitet, att en kontinuerlig uppbyggnad av lärarkompetensen sker. Detta innebär att för lärarutbildningarna krävs att det för den ämnesteoretiska delen av utbildningen skall finnas disputerade (motsv) lärare. Minst en disputerad (motsv) lärare i pedagogik skall finnas på högskolan med ansvar för detta ämnesområde inom lärarutbildningen. Möjligheter till forskarutbildning skall finnas för icke disputerade lärare. Ett problem vid många högskolor är svårigheten att trots nedsättning i tjänst på rimlig tid hinna med en forskarutbildning jämsides med en stor undervisningsbörda. Vetenskaplig ledning som har ansvar att knyta forskning till den praktiska verksamheten bör finnas. Pedagogisk forskning och pedagogiskt utvecklingsarbete skall bedrivas vid högskolan.

2.3 Behörighet och antagning

För att bli antagen till grundläggande högskoleutbildning krävs att sökanden har allmän behörighet och dessutom den särskilda behörighet som kan vara föreskriven.

2.4 Praktisk-pedagogisk utbildning

Läro- och utbildningarna är yrkesutbildningar och specifikt för dessa är den praktisk-pedagogiska utbildningen. En praktikorganisation måste finnas eller vara under uppbyggnad. Möjligheter till kompetensutveckling skall erbjudas praktikhandledare på fältet. Riktlinjer för ett samarbete mellan fält och högskola skall finnas.

2.5 Examensarbete

Examensarbetet skall knyta an till den kommande yrkesverksamheten och bygga på vetenskaplig grund.Handledarkompetens måste finnas för detta.

2.6 Kritisk och kreativ miljö

En god och stimulerande arbetsmiljö utgör en förutsättning för att högskolans lärare och studerande skall fungera på bästa sätt. Detta gäller såväl den intellektuella som den materiella miljön. Läro- och utbildningarna måste tillåtas att ha en tydlig profilering, men de studerande skall erbjudas möjligheter att få kännedom om olika inriktningar. De måste få många tillfällen till reella diskussioner om möjligheter och begränsningar för olika pedagogiska, metodiska och utvecklingspedagogiska synsätt. Det är enligt vår uppfattning viktigt att beakta utbildningsmiljöns förutsättningar, vilka kontakter med angränsande universitet och andra högskolor som finns och därmed möjlighet att undvika isolering och ensidighet.

2.7 Utvärdering och kvalitetssäkring

I proposition 1992/93:1 kapitel 10 »Kvalitet och utvärdering» sägs att det i den interna utvärderingsverksamheten är viktigt att varje högskolestyrelse tillser att »det utarbetas planer/program/strategier för en systematisk och kontinuerlig utvärderingsverksamhet».

2.8 Möjligheter till fortsatta studier

En tydlig intention i högskoleväsendet är att studierna skall vara påbyggbara. Närmandet mellan grundutbildning och forskarutbildning är exempel på detta. Möjligheten att tillgodoräkna sig vissa studiepoäng är ett annat exempel.

2.9 Bibliotek och litteraturförsörjning

Betoning av högskolestudier med ett undersökande och probleminriktat arbetssätt och självständiga studier ställer allt större krav på en utvecklad biblioteksfunktion.

Högskolan skall kunna ge biblioteksservice på en vetenskapligt acceptabel nivå. Pedagogisk och didaktisk litteratur skall finnas, representerande olika synsätt och teorier inom ämnesområdet. Viktigt är att det finns utländsk facklitteratur och utländska facktidsskrifter. Väl fungerande litteratursökningsystem är en nödvändighet. Önskvärt är också att de studerande har tillgång till läsplatser både för enskilda studier och för arbete i grupp.

2.10 Lokaler och utrustning

När det gäller lokaler och utrustning för lärarutbildning finns det anledning att beakta inte bara den tekniska utrustning som kan behövas utan också i vilken mån undervisningslokalerna är utformade, möblerade och utrustade så att de ger möjlighet till flexibilitet vid inläring och undervisning. Detta bör gälla inte bara för pedagogikämnet utan också för de ämnesteoretiska studierna. Utbildningen bör tillhandahålla en kreativ inlärnings- och forskningsmiljö. De studerande bör ha tillgång till moderna välutrustade laboratorielokaler inom de naturvetenskapliga ämnena. Ämnen som bild, musik, idrott och drama kräver adekvata lokaler och utrustning.

2.11 Datorer

Informationsteknologins betydelse för samhällsutvecklingen betonas alltmer. Det innebär ett ökande behov av utvecklad kompetens inom skola och lärarutbildning. De studerande skall ha tillgång till datorer för sina rapporter och examensarbeten. De skall också kunna producera eget undervisningsmaterial och lära sig använda utbildningsprogram. Av vikt är att de studerande får en förtrogenhet med datorer som medel för såväl kommunikation

som kunskapsinhämtande och kunskapsförmedling. I detta ingår också att bli medveten om datorns möjligheter och begränsningar i undervisnings-sammanhang samt att kritiskt granska de undervisnings- och utbildnings-program som kommer ut på marknaden. De studerande skall genom utbildningen få erfarenhet av och kompetens att använda datorbaserad informationssökning och kommunikation i sin lärarroll.

Internationella kontakter och samarbetsprogram samt utbyte av lärare och studenter bör vara utvecklade eller åtminstone planerade för studerande i lärarutbildning.

3 Beskrivning av Högskolan i Borås

3.1 Allmän beskrivning

Vid Högskolan i Borås finns ca 4 000 studerande, varav drygt hälften är helårsstudenter och övriga studerar på fristående kurser. Antalet utbildningsprogram är 21. Det finns ungefär 100 fast anställda lärare och över 500 extra anställda, timlärare, handledare osv.

Högskolan har fem institutioner

- Institutionen för pedagogik
- Institutionen för data och affärsvetenskap
- Institutionen för teko
- Institutionen för teknik
- Institutionen Bibliotekshögskolan

Omkring 30 procent av lärarna har forskarutbildning, de flesta inom teknik och data. Professorer tillsätts av Göteborgs universitet och Chalmers och utlokaliseras i viss utsträckning till Högskolan i Borås.

Högskolan satsar i stor utsträckning på utbildningsprogram som genomförs i nära samverkan med berörda sektorer av arbetslivet. Flera av programmen ger de studerande möjlighet att fullfölja sin utbildning till magisterexamen.

Bibliotekarieutbildningen på Institutionen Bibliotekshögskolan leder till magisterexamen, 160 poäng, varav minst 80 poäng är biblioteks- och informationsvetenskap. Bibliotekarierna blir experter på att förmedla, lagra, organisera och återvinna information. Vid denna institution ges landets enda bokhandelsutbildning (40 poäng).

Institutionen för teko har ett nationellt ansvar för högre utbildning för tekobranschens kompetensförsörjning och ger kandidatexamen för ingenjörer, ekonomer och designers.

Institutionen för pedagogik ansvarar för förskolläraryrket, ett antal fristående kurser samt uppdragsutbildning.

Vid Institutionen för data och affärsvetenskap ges ekonom- och datautbildningar med olika inriktning. Samtliga utbildningsprogram omfattar 4 år.

Vid Institutionen för teknik ges sju ingenjörsprogram på kandidatnivå.

Studentkåren är livaktig och bevakar utbildningen noga. Ett system för kursutvärdering har utarbetats i samråd mellan studentkåren och lärarna. Man ägnar sig också åt studiesocialt arbete. Studentkåren har nyligen fått tillgång till ett kårhus på 1300 m².

3.2 Ämneskombinationer för sökt lärarutbildning

3.2.1 Allmän inriktning

Högskolan planerar för en grundskollärarexamen som omfattar minst 140 poäng, varav minst 40 poäng utgörs av en praktisk-pedagogisk del. De studerande skall ha förvärvat sådana kunskaper och färdigheter att de kan undervisa i årskurserna 1-7 i svenska och samhällsorienterande ämnen.

Förutom kurser i svenska och samhällsorienterande ämnen på sammanlagt 40 poäng kommer kortare kurser i engelska och matematik att vara obligatoriska. En kortare kurs i något av ämnena musik, bild och form eller idrott kommer också att ingå.

3.2.2 Lokal profil

I grundskolläraryrket kommer den speciella kompetens som finns vid högskolan för undervisning av elever i grundskolans årskurs 0-3 att utnyttjas. Det innebär att de studerande kommer att kunna välja ett område som berör årskurserna 0-3 som fördjupningsalternativ (10 poäng), nämligen

- två av ämnena musik, drama, bild och form – alternativt idrott.
- en kombination av matematik, teknik och naturorienterande ämnen
- en fördjupning i barns språkutveckling och läs- och skrivinlärning i ett interkulturellt perspektiv (här sker ett samarbete med Institutionen Bibliotekshögskolan.)

Fördelningen av poäng är 65 poäng ämnesteoritiska studier och 60 poäng "lärarkunskap" av vilka 20 poäng är praktik och 40 poäng pedagogik, psykologi, specialpedagogik, metodik samt ämnesövergripande studier som

exempelvis internationalisering, miljövetenskap mm. De olika inslagen i "lärarkunskapen" skall samspela med varandra. En valfri kurs om 5 poäng gemensam med förskolläraryrket tillkommer. Tio poäng utgörs av ett examensarbete på B-nivå.

Högskolan i Borås har en barn- och ungdomspedagogisk utbildning på 120 poäng med 270 studerande. Läsåret 1992/93 var 40 poäng av grundskolläraryrket utbildningen med inriktning mot årskurserna 1-7 utlokaliserad från Göteborgs universitet till Högskolan i Borås.

I det Barn- och ungdomspedagogiska programmet har man utvecklat kurser med inriktning mot barns läroprocesser i de senare förskoleåren och de tidiga skolåren.

Det finns ett behov på högskolan av att bredda förskolläraryrket utbildningen, vilket skulle kunna ske med hjälp av en grundskolläraryrket utbildning med inriktning mot årskurserna 1-7. En utökad lärarkompetens för den senare utbildningen skulle också komma förskolläraryrket utbildningen tillgodo.

3.3 Lärarkompetens

Institutionen för pedagogik har 25 heltidsanställda lärare, ett antal lärare på deltid samt gästlärare. Av dessa är två fil dr i pedagogik, varav en är docent, en fil dr i psykologi och en fil dr i sociologi.

Institutionen Bibliotekshögskolan har en disputerad lärare i ämnet historia, som kan undervisa på grundskolläraryrket utbildningen. Tanken är också att de studerande på grundskolläraryrket utbildningen, i nära samverkan med skolbibliotekariet utbildningen, skall tränas i informationssökning och i skolbiblioteket som resurs. Denna undervisning kommer att ledas av en disputerad lärare vid Institutionen Bibliotekshögskolan.

Disputerad lärare finns också i nationalekonomi. Rekrytering kommer enligt högskolan att ske i ämnena kulturgeografi/naturgeografi. Dessutom kompletteras med lärare i didaktik och metodik inom samtliga samhällsorienterande ämnen.

Disputerad lärare i litteraturvetenskap finns vid högskolan och en disputerad lärare i nordiska språk, som har erfarenhet från lärarutbildning kommer att anställas.

På Institutionen för data och affärsvetenskap finns en disputerad lärare i engelska. Flera disputerade lärare i matematik finns på Institutionen för teknik.

Förutom denna kompetens finns ett antal universitetsadjunkter med, förutom sin grundexamen, olika typer av relevanta meriter.

För ämnena musik, bild och form, drama och idrott finns ämnesteoretisk och didaktisk kompetens framför allt hos de lärare som undervisar på det Barn- och ungdomspedagogiska programmet. De kommer att anlitas även för grundskollärautbildningen.

3.4 Kompetensutveckling

Trettiosju lärare finns i forskarutbildning, varav tre på Institutionen för pedagogik. Nedsättningen i tjänst ligger mellan 25 och 75 procent. Studieresultaten granskas fortlöpande.

Hösten 1994 genomgick samtliga lärare vid Institutionen för pedagogik en utbildning om 16 timmar i handledning av examensarbete. En metodkurs har startat hösten 1995 för de lärare som inte har en uppsats på C-nivå i sin utbildning.

3.5 Samband mellan forskning och utbildning

Sedan hösten 1993 bedriver Borås kommun i samverkan med Högskolan i Borås ett projekt för att stimulera barns och ungdomars intresse för teknik och naturvetenskap kallad Navet. Institutionen för pedagogik har inom ramen för detta projekt utvecklat teoretiska och didaktiska modeller för undervisning om teknik på förskole- och lågstadienivå.

Vid Institutionen för pedagogik har ett Pedagogiskt Centrum inrättats för högskolepedagogisk utbildning och fortbildning av högskolans lärare. Den vetenskaplige ledaren har docentkompetens. Varje institution kan skicka fyra deltagare per år på en utbildning i högskolepedagogik, 10 poäng, som ges av Institutionen för pedagogik. Målet är att alla lärare på högskolan skall genomgå den, även de som har en lärarexamen.

Alla lärare vid Institutionen för pedagogik som deltar i forskningsarbete skall delta i undervisningen.

3.6 Praktik

En praktikhandledarutbildning i två steg finns för handledare inom förskollärarytbildningen. Högskolan i Borås har enligt uppgift en väl utvecklad kontakt med ett stort antal praktikskolor i Sjuhäradsbygden. Tillgången på praktikskolor är god i området och många skolor har uttryckt intresse av att medverka i en eventuell grundskollärarytbildning.

Alla praktikskolor kommer att erbjudas möjlighet att sända lärare till en handledarutbildning om 10 poäng. I princip kommer både lärare vid Högskolan i Borås och praktikhandledare att vara knutna till didaktiska seminarier under ledning av disputerad lärare.

3.7 Examensarbete

Under den pedagogiska delen av grundskollärarytprogrammet kommer vetenskapsteori och metodfrågor att behandlas under samtliga kurser. De studerande skall redovisa utförda undersökningar i rapportform och skriva PM som ett led i den vetenskapliga skolningen. Denna avslutas med ett examensarbete om 10 poäng på B-nivå.

3.8 Samverkan mellan utbildningar

Högskolan tänker sig en gemensam grundstruktur för förskollärarytbildningen och grundskollärarytbildningen med inriktning mot årskurserna 1-7, vilken skall möjliggöra samverkan på olika sätt. Föreläsningar, tillvalskurser och litteratur kan vara gemensamma. Högskolan tänker sig också en vidareutbildning av förskollärare, fritidspedagoger och hemspråklärare. Även denna utbildning kan ingå i någon form av samverkan.

3.9 Kvalitetssäkring

Ett omfattande kvalitetsprogram finns för högskolan, fastställt av högskolestyrelsen 1995-05-18.

Enligt de studerande är beslutsvägarna korta och det finns ett utvecklat samarbete mellan studentkåren och Institutionen för pedagogik där samtal förs om utbildnings- och examinationsfrågor. En fortlöpande diskussion förs om utvärdering.

3.10 Möjligheter till fortsatta studier

Det finns långt framskridna planer på att bygga ut ämnet pedagogik till 60-poängsnivå, vilket kommer att göra det möjligt för de studerande vid grundskollärautbildningen att efter viss komplettering efter lärarexamen avlägga även kandidatexamen.

3.11 Avrådande

För förskollärautbildningen finns rutiner för avrådande. Sådana kommer också att finnas för den utbildning för vilken examensrätt söks.

3.12 Lokaler

Undervisningslokaler för bild, form och rörelse finns men håller på att bli för trånga. Detsamma gäller övriga undervisningslokaler. Genom att högskolan de närmaste åren kommer att kunna disponera ytterligare lokaler i samma hus kommer lokalförsörjningen inte att innebära några problem.

3.13 Bibliotek, litteratur

Högskolans bibliotek har ca 125 000 band och över 800 tidskriftsprenumerationer. Biblioteket är anslutet till den nationella databasen Libris och har hela sitt bestånd förtecknat där. Alla fjärrlån hanteras även online via Libris. I det lokala bibliotekssystemet, Tinlib, sker utlåning, reservationer och sökning i katalogen. I biblioteket kan även studenterna söka på Internet och bibliotekets hemsida på WWW (World Wide Web) erbjuder ämnessökningar inom olika ämnesområden. Biblioteket har 13 databaser på CD-rom i ett lokalt nätverk bland annat Artikelsök och ERIC.

Alla studenter får utbildning i söksystem med en fördjupning i samband med examensarbetet. Läsplatser finns, både för enskilda studerande och för grupper. I kårhuset finns också läsplatser.

Personaltätheten vid biblioteket är störst bland de medelstora högskolorna och biblioteket har fyra gånger fler volymer/helårsstudent än genomsnittet och högst antal nyförvärv. Biblioteksanvändning/student är i Borås högst i landet. (Utredning »På lika villkor«, Jakob Harnesk 1995, Bibsam -95.)

3.14 Informationsteknologi

All personal har tillgång till persondator. Studenterna har en datasal med 20 datorer, varav 5 är utrustade med CD-rom-spelare. Varje student har egen användaridentitet samt egen e-mailadress. I ett separat musiklaboratorium finns datorer med program för musikredigering och tillhörande ljudutrustning.

Samtliga studenter får utbildning i söksystem med en fördjupning i samband med examensarbetena. Alla skriftliga redovisningar och rapporter skall skrivas på dator. Inom det Barn- och ungdomspedagogiska programmet ingår integrerat i vissa kurser barns användning av datorer. Det finns en valfri 5-poängskur »Barn och IT» där studenterna ges en fördjupad förtrogenhet med området, kombinerat med en kritisk granskning av framförallt programvarans pedagogiska värde.

3.15 Internationalisering

Institutionen ingår i Nordplus, Socrates och Erasmus. Ett samarbete har byggts upp bland lärare och studenter med förskolläro-utbildningar i Danmark, Norge, Finland och Sverige samt på Island och Färöarna. Samarbete har också etablerats med utbildningar i England och Portugal. Kontakter har tagits i USA.

4 Förslag och motiveringar

4.1 Förslag

Högskolan i Borås ges examensrätt för grundskollärarexamen med inriktning mot årskurserna 1-7.

4.2 Särskilda motiveringar

Högskolan i Borås har ansökt om examensrätt för grundskollärarexamen med inriktning mot årskurserna 1-7, svenska och samhällsorienterande ämnen.

Grundskollärarytbildningen kan ses som en naturlig komplettering av den barn- och ungdomspedagogiska utbildning som redan finns vid Institutionen för pedagogik. Vissa kurser kommer att vara gemensamma för de båda utbildningarna. Högskolan kommer att ha en lokal profil, där den speciella kompetens som finns för undervisning av elever i grundskolans årskurs 0-3 kommer att tas till vara.

Den ämnesteoritiska kompetensen inom pedagogik är tillfredsställande. Inom ämnesteorin med inriktning mot svenska och samhällsorienterande ämnen behövs enligt högskolan en komplettering med disputerad lärare i kulturgeografi/ naturgeografi. Kompetensen i svenska kommer att utökas med en disputerad lärare i nordiska språk. Dessutom avser högskolan att rekrytera lärare i didaktik och metodik inom samtliga samhällsorienterande ämnen.

Möjligheter till kompetensutveckling finns för lärarna. Högskolan har ett omfattande kvalitetssäkringsprogram. De studerande på det Barn- och ungdomspedagogiska programmet är delaktiga i utvärdering och utveckling av sin utbildning.

Vi bedömer att det finns goda möjligheter att få en fungerande praktikorganisation, med utbildning för praktikhandledare vid praktikskolorna. Vid Institutionen för pedagogik finns redan en praktikhandledarutbildning i två steg för handledare inom det Barn- och ungdomspedagogiska programmet.

De studerande kommer att göra ett examensarbete på B-nivå. Erfarenhet av handledning finns eftersom examensarbeten krävs för de studerande på det Barn- och ungdomspedagogiska programmet. Utbildning pågår för lärare som ej har skrivit en egen C-uppsats.

De studerande har tillgång till datorer. De har egen användaridentitet och egen e-mailadress. De får utbildning i datoranvändning, bland annat i samband med examensarbetet.

Biblioteket är mycket välutrustat med ca 125 000 band och prenumerationer på 800 facktidskrifter. Personaltätheten är hög. De studerande kan själva söka i databaser på CD-ROM. Ämnesteoretisk litteratur samt pedagogisk, didaktisk och psykologisk litteratur, inklusive tidskrifter, svenska och utländska, behöver kompletteras för grundskollärarytbildningen. Enligt högskolan kommer tillgången på pedagogisk och didaktisk facklitteratur att öka fram till läsåret 1996/97.

Med de kompletteringar av den ämnesteoretiska kompetensen och den utökning av facklitteratur, som vi och högskolan föreslagit, bedömer vi att Högskolan i Borås uppfyller de krav som ställts för att erhålla examensrätt för grundskollärarytbildning med inriktning mot årskurserna 1-7. Vi förutsätter att man tills vidare begränsar sig till den variant som högskolan angivit i sin ansökan det vill säga svenska och samhällsorienterande ämnen.

Högskolan i Borås
Box 874
501 15 Borås

Bedömnings och
Utredningsavdelningen
Ulla Åhgren-Lange

BESLUT
1995-12-15
Regnr 64-793-95

Ansökan om rätt att meddela grundskollärarexamen

Högskolan i Borås har 1994-09-03 ansökt om att få utfärda grundskollärarexamen årskurs 1-7. Utbildningsdepartementet har genom remiss 1994-11-04 anmodat dåvarande Kanslersämbetet att yttra sig över denna ansökan. För beredning av ärendet har Kanslersämbetet tillkallat en grupp sakkunniga, Lärarexamensgruppen.

Fr o m 1995-07-01 ombesörjs examensrättsprövningar av Högskoleverket, till vilket det förutvarande Kanslersämbetets ärenden överförs. Samtidigt förordnade regeringen att Högskoleverket ska föreskriva om rätt för universitet och högskolor med offentlig huvudman att utfärda examina (förordning med instruktion för Högskoleverket, SFS 1995:945). Enligt denna förordning ankommer det på Högskoleverket att fatta beslut om Högskolans i Borås ansökan att utfärda grundskollärarexamen. Utbildningsdepartementet har 1995-10-17 överlämnat högskolans ansökan till Högskoleverket för avgörande.

Lärarexamensgruppen har 1995-12-13 avlämnat yttrande över ansökan från Högskolan i Borås om rätt att utfärda grundskollärarexamen. Yttrandet bifogas.

Av yttrandet framgår att Högskolan i Borås i allt väsentligt uppfyller de krav som gäller för att utfärda grundskollärarexamen. Dessa krav har preciserats i tidigare rapporter från Lärarexamensgruppen avseende grundskollärarexamen (bl a Examensrätt inom lärarutbildningsområdet, Kanslersämbetets rapport 1994:2) och legat till grund för Kanslersämbetets ställningstagande och regeringens beslut avseende grundskollärarexamen.

Vissa kompletteringar bör dock ske vid Högskolan i Borås, främst vad gäller den ämne-teoretiska kompetensen men också i fråga om litteratur, inklusive tidskrifter. Vidare förutsätter de sakkunniga att högskolan tills vidare begränsar sig till de varianter som angivits i högskolans ansökan.

Med hänvisning till sakkunnytttrandet föreskriver Högskoleverket att Högskolan i Borås har rätt att utfärda grundskolläroexamen årskurs 1-7. Högskoleverket förutsätter att de nämnda kompletteringarna sker och att de sakkunnigas synpunkter beaktas.

Detta ärende har avgjorts av generaldirektören efter föredragning av utredare Åhgren-Lange. Därjämte har närvarit avdelningschefen Thullberg.

Agneta Bladh

Del 2

Grundskollärary- och
gymnasielärarexamen
vid Högskolan i Halmstad

*– Rapport från Lärarexamensgruppen,
juni 1996*

I Missivskrivelse

Till
Generaldirektör
Agneta Bladh
Högskoleverket

1.1 Uppdrag och arbetssätt

I oktober 1995 överlämnade Utbildningsdepartementet till Högskoleverket en ansökan från Högskolan i Halmstad om rätt att få utfärda barn- och ungdomspedagogisk examen, grundskolläraryxamen med inriktning mot årskurserna 1-7 och 4-9, gymnasieläraryxamen samt magisterexamen i vårdvetenskap. Generaldirektören Agneta Bladh uppdrog åt Gruppen för prövning av examensrätt inom lärarutbildningsområdet – ”Läraryxamensgruppen” att pröva om Högskolan i Halmstad bör ges denna rätt såvitt gäller angivna utbildningar utom magisterexamen i vårdvetenskap.

De sakkunniga har nu granskat förutsättningarna för grundskolläraryxamen med inriktning mot årskurserna 4-9 och gymnasieläraryxamen. Högskolan har dragit tillbaka ansökan om de andra två utbildningarna. Gruppen har vid denna prövning bestått av professor Bengt-Erik Andersson, institutionen för barn- och ungdomsvetenskap, fil dr högskolelektor Lars-Erik Bjessmo, institutionen för samhällsvetenskap och humaniora, fil dr högskolelektor Astrid Pettersson, institutionen för pedagogik, samtliga vid Lärarhögskolan i Stockholm. Fil dr högskolelektor Svend Pedersen, institutionen för matematik och naturvetenskap, och högskoleadjunkt Kerstin Rydén, institutionen för språk och litteratur har fungerat som experter. Fd universitetskanslern professor Carl-Gustaf Andrén har medverkat som konsult till gruppen. Projektledare har varit fil kand Kerstin Ek, EKARNA konsult ab.

Högskolans ansökan med underlagsmaterial för bedömningen har granskats av gruppen. Kompletterande uppgifter har infordrats. Vid besök på högskolan har vi haft överläggningar med ledning och lärare och samtal med studerande. Vi har också besett lokaler.

Ansvariga vid Högskolan i Halmstad har granskat och godkänt den redovisning av verksamhet och förhållanden som görs i utredningen.

Stockholm den 11 juni 1996

Bengt-Erik Andersson

Lars-Erik Bjessmo

Astrid Pettersson

/Kerstin Ek

2 Bakgrund och kriterier

Ansökan, i den omfattning den behandlats av Lärarexamensgruppen, gäller examensrätt för grundskollärautbildning med inriktning mot undervisning i årskurserna 4-9 och gymnasielärautbildning vid Högsolan i Halmstad.

I § 2 i högskolelagen SFS 1992:1434 1 kap. "Inledande bestämmelser" sägs

Staten skall som huvudman anordna högskolor för

1. utbildning som vilar på vetenskaplig eller konstnärlig grund samt beprövad erfarenhet och
2. forskning och konstnärligt utvecklingsarbete samt annat utvecklingsarbete.

De grundläggande föreskrifterna om yrkesexamina finns i den examensordning som utgör bilaga 3 till Högskoleförordningen (1993:100 med senare ändringar). Dessa föreskrifter har för oss varit den naturliga grunden för bedömningen. För en utförligare redogörelse se Kanslersämbetets rapport 1994:2 – Examensrätt inom lärarutbildningsområdet.

En fortlöpande diskussion har förts om vilka förutsättningar och kriterier som bör gälla för erhållande av examensrätt, enligt högskoleförordningen, för olika lärarutbildningar vid högskolor, vid Waldorfseminariet i Kungälv och vid Rudolf Steinerhögskolan i Järna. Hittills har vårt arbete resulterat i fem rapporter om examensrätt inom lärarutbildningsområdet (Kanslersämbetets rapport 1994:2 – Examensrätt inom lärarutbildningsområdet, rapport december 1994 – Grundskolläraexamen vid vissa högskolor, Prövning av lärarutbildningar vid Waldorfseminariet i Kungälv, rapport februari 1995, Kanslersämbetets rapport 1995: 6 – Examensrätt för Waldorfutbildningar samt Högskoleverkets rapport december 1995 – Grundskolläraexamen vid Högsolan i Borås). I januari 1996 kom dessutom gruppens rapport "Examensrättsprövning – Utbildning i biodynamisk odling" Högskoleverkets rapportserie 1996:2 R som till viss del berör lärarutbildning.

En självklar utgångspunkt vid vår bedömning har varit att utbildningen, i enlighet med 2 § i högskolelagen SFS 1992:1434 kap.1, ska vila på vetenskaplig eller konstnärlig grund och beprövad erfarenhet.

För vår bedömning har vi formulerat vissa kriterier, bland annat med utgångspunkt i högskolelagen 2 § och 9 §.

Fyra krav har därvid kommit att framstå som grundläggande, nämligen att lärarutbildningen ska ge

1. goda ämneskunskaper,
2. ett vetenskapligt förhållningssätt,
3. didaktisk kompetens samt
4. bygga på beprövad erfarenhet.

Vi har också utgått från de kriterier som tagits fram för godkännande av magisterexamen vid vissa högskolor (Ds 1992:127) och magisterexamensprövning (Kanslersämbetets rapport 1993:2) samt för utredningen om de frikyrkliga seminarierna som högskolor (Kanslersämbetets rapport 1993:1). Dessa kriteriers relevans för de ovan nämnda lärarutbildningarna har diskuterats. Mer omfattande problembeskrivningar finns i exempelvis Kanslersämbetets rapport 1994:2 – Examensrätt inom lärarutbildningsområdet och Kanslersämbetets rapport 1995:6 – Examensrätt för Waldorfbildningar.

En svårighet vid bedömningen av de lärarutbildningar för vilka Högskolan i Halmstad sökt examensrätt är att de ännu endast finns på planeringsstadiet. Vi har emellertid tagit del av kursplaner för den förskollärovetenskap som upphörde våren 1995, tagit del av utbildningsplaner inför de sökta lärarutbildningarna samt med ledning och lärare diskuterat även andra för lärarutbildningarna relevanta program på högskolan.

En utförligare diskussion och precisering av kriterierna nedan finns bland annat i Kanslersämbetets rapport 1994:2 – Examensrätt inom lärarutbildningsområdet och Kanslersämbetets rapport 1995:6 – Examensrätt för Waldorfbildningar.

Under vårt arbete med granskning av examensrätt för olika lärarutbildningar har det blivit allt tydligare att en viktig del i lärarutbildningen är de studerandes egen personliga utveckling. Förutom kunskaper i ämnen som pedagogik,

specialpedagogik och psykologi behövs möjligheter att i skapande verksamhet utforska den egna lärarpersonligheten och också bearbeta existentiella frågor.

2.1 Ämnesdjup och ämnesbredd

Det finns en spänning mellan ämnesbredd och ämnesdjup när det gäller lärarutbildning. I den nya högskoleförordningen framhålls vikten av ett ökat ämnesdjup. Samtidigt finns en strävan på högskolorna att ge de studerande på lärarutbildningarna en bredare kunskapssyn och ett arbetssätt där man bearbetar frågeställningar tvärvetenskapligt.

Både ett ämnesspecifikt och ett ämnesövergripande förhållningssätt kräver goda ämnesteoretiska kunskaper. Högskolelagen föreskriver att lärarutbildningen ska ge goda ämneskunskaper. Ett tvärvetenskapligt synsätt kan göra att man formulerar frågor och problem på ett annat sätt än i det enskilda ämnet. Det innebär dock inte att man kan ge avkall på det vetenskapliga förhållningssättet.

2.2 Lärarkompetens, kompetensutveckling och forskningsaktivitet

Det måste finnas forskarkompetens på högskolan i ämnet pedagogik och lärarutbildarna ska ha möjlighet till kompetensutveckling i detta ämne. Ämnesforskningen är betydelsefull eftersom det vetenskapliga förhållningssättet är grundläggande även inom lärarutbildningen. Det är alltså viktigt att forskarkompetenta lärare undervisar inom denna utbildning. Statsmakternas intentioner är att alla högskolelärare ska ha doktorexamen (motsv). För gymnasielärarutbildningen framförallt inom de ämnen där 80 poäng krävs ska mer än en disputerad lärare finnas med adekvat inriktning.

Det är viktigt, med tanke på utbildningens kvalitet, att en kontinuerlig uppbyggnad av lärarkompetensen sker. Detta innebär att för lärarutbildningarna krävs att det för den ämnesteoretiska delen av utbildningen ska finnas disputerade (motsv) lärare. Minst en disputerad (motsv) lärare i pedagogik ska finnas på högskolan med ansvar för detta ämnesområde inom lärarutbildningen. Möjligheter till forskarutbildning ska finnas för icke disputerade lärare. Ett problem vid många högskolor är svårigheten för

lärarna att trots nedsättning i tjänst på rimlig tid hinna med en forskarutbildning jämsides med en stor undervisningsbörda. Vetenskaplig ledning som har ansvar att knyta forskning till den praktiska verksamheten bör finnas. Pedagogisk forskning och pedagogiskt utvecklingsarbete ska bedrivas vid högskolan.

2.3 Behörighet och antagning

För att bli antagen till grundläggande högskoleutbildning krävs att sökanden har allmän behörighet för högskolestudier och dessutom den särskilda behörighet som kan vara föreskriven.

2.4 Praktisk-pedagogisk utbildning

Läro- och yrkesutbildningarna är yrkesutbildningar och specifikt för dessa är den praktisk-pedagogiska utbildningen. En praktikorganisation måste finnas eller vara under uppbyggnad. Möjligheter till kompetensutveckling ska erbjudas praktikhandledare på fältet. Riktlinjer för ett samarbete mellan fält och högskola ska finnas.

2.5 Examensarbete

Examensarbetet ska knyta an till den kommande yrkesverksamheten och bygga på vetenskaplig grund. Handledarkompetens måste finnas för detta.

2.6 Kritisk och kreativ miljö

En god och stimulerande arbetsmiljö utgör en förutsättning för att högskolans lärare och studerande ska fungera på bästa sätt. Detta gäller såväl den intellektuella som den materiella miljön. Läro- och yrkesutbildningar måste tillåtas att ha en tydlig profilering, men de studerande ska erbjudas möjligheter att få kännedom om olika inriktningar. De måste få många tillfällen till reella diskussioner om möjligheter och begränsningar för olika pedagogiska, metodiska och utvecklingspedagogiska synsätt. Det är enligt vår uppfattning viktigt att beakta utbildningsmiljöns förutsättningar, vilka kontakter med angränsande universitet och andra högskolor som finns och därmed möjlighet att undvika isolering och ensidighet.

2.7 Utvärdering och kvalitetssäkring

I proposition 1992/93:1 kapitel 10 "Kvalitet och utvärdering" sägs att det i den interna utvärderingsverksamheten är viktigt att varje högskolestyrelse tillser att "det utarbetas planer/program/strategier för en systematisk och kontinuerlig utvärderingsverksamhet".

2.8 Möjligheter till fortsatta studier

En tydlig intention inom högskoleväsendet är att studierna ska vara påbyggbara. Närmandet mellan grundutbildning och forskarutbildning är exempel på detta. Möjligheten att tillgodoräkna sig vissa studiepoäng är ett annat exempel.

2.9 Bibliotek och litteraturförsörjning

Betoning av högskolestudier med ett undersökande och probleminriktat arbetssätt och självständiga studier ställer allt större krav på en utvecklad biblioteksfunktion.

Högskolan ska kunna ge biblioteksservice på en vetenskapligt acceptabel nivå. Pedagogisk och didaktisk litteratur ska finnas, representerande olika synsätt och teorier inom ämnesområdet. Viktigt är att det också finns utländsk facklitteratur och utländska facktidskrifter. Väl fungerande litteratursökningssystem är en nödvändighet. Önskvärt är också att de studerande har tillgång till läsplatser både för enskilda studier och för arbete i grupp.

2.10 Lokaler och utrustning

När det gäller lokaler och utrustning för lärarutbildning finns det anledning att beakta inte bara den tekniska utrustning som kan behövas utan också i vilken mån undervisningslokalerna är utformade, möblerade och utrustade så att de ger möjlighet till flexibilitet vid inlärning och undervisning. Detta bör gälla inte bara för pedagogikämnet utan också för de ämnesteoretiska studierna. Utbildningen bör tillhandahålla en kreativ inlärningsmiljö. De studerande bör ha tillgång till moderna välutrustade laboratorielokaler inom de naturvetenskapliga ämnena. Ämnen som bild, musik, idrott och drama kräver adekvata lokaler och speciell utrustning.

2.11 Informationsteknik

Informationsteknologins betydelse för samhällsutvecklingen betonas alltmer. Det innebär ett ökande behov av utvecklad kompetens inom skola och lärarutbildning. De studerande ska ha tillgång till datorer för sina rapporter och examensarbeten. De ska också kunna producera eget undervisningsmaterial och lära sig använda utbildningsprogram. Av vikt är att de studerande får en förtrogenhet med datorer som medel för såväl kommunikation som kunskapsinhämtande och kunskapsförmedling. I detta ingår också att bli medveten om datorns möjligheter och begränsningar i undervisningssammanhang samt att kritiskt granska de undervisnings- och utbildningsprogram som kommer ut på marknaden. De studerande ska genom utbildningen få erfarenhet av och kompetens att använda datorbaserad informationssökning och kommunikation i sin lärarroll.

2.12 Internationalisering

Internationella kontakter och samarbetsprogram samt utbyte av lärare och studenter bör vara utvecklade eller åtminstone planerade för lärarutbildningarna.

3 Beskrivning av Högskolan i Halmstad

3.1 Allmän beskrivning

Vid Högskolan i Halmstad finns ca 4 000 studerande varav drygt 2 600 är helårstudenter. Det finns 15 grundutbildningsprogram, sex magisterprogram och ca 110 fristående kurser. Antalet fast anställda lärare är ca 200.

Högskolan har fem institutioner:

- Institutionen för Teknik och Naturvetenskap
- Institutionen för Samhälls- och beteendevetenskap
- Institutionen för Ekonomi
- Institutionen för Humaniora
- Institutionen för Hälsovetenskap

Omkring en tredjedel av lärarna är forskarutbildade. Det mesta av forskningen inom Högskolan i Halmstad sker inom centrubildningar som för närvarande är tolv stycken. Budgeten för forskning är 45 miljoner för 1995/96. Den externa finansieringen utgör en allt större del av resurserna. Under läsåret 1995/96 deltar 48 personer med anknytning till Högskolan i Halmstad i forskarutbildning. Forskningsnätverket omfattar enligt Högskolan flertalet svenska universitet och fackhögskolor där Lunds Universitet, Göteborgs Universitet och Chalmers dominerar bilden.

Viktiga områden för Högskolan i Halmstad är forskning, internationalisering och inriktning mot näringslivet. Undervisningen på utvecklingsingenjörsprogrammet är i hög grad problemorienterad och projektinriktad. Detta synsätt sprider sig till övriga områden som ekonomi och samhällsvetenskap.

Flera centrubildningar svarar för utvecklingsarbete och merparten av lärarna har sin tjänst uppdelad på både forskning och undervisning.

Utbildningar där Högskolan i Halmstad har en egen profil är

- Utvecklingsingenjörsprogrammet
- Medievetenskapliga programmet

- Idrottspedagogprogrammet
- Arbetsvetenskapliga programmet
- Europaekonomprogrammet

För de sökta lärarutbildningarna är enligt högskolan utvecklingsingenjörsprogrammet speciellt intressant genom sin nyskapande uppläggning. Det har bland annat uppmärksammats av Vetenskapsakademin. Innehållet i det Medievetenskapliga programmet planeras bilda underlag för ett nytt ämne medievetenskap i en eventuell gymnasielärarutbildning och delar av detta ämne kan också ingå som kurser i ett grundskolläraryrkeprogram med inriktning mot årskurserna 4-9. Miljöfrågor och informationsteknik kommer att vara ämnesövergripande.

En utredning har gjorts om lärarutbildning vid Högskolan i Halmstad: "Att utbilda lärare för framtidens skola – en utredning om en ny lärarutbildning vid Högskolan i Halmstad". I utredningen har ingått personer från högskolan och från kommunen har utvecklingsansvariga för grundskolan och gymnasieskolan i Halmstad medverkat. Bland annat görs en analys av lärarrollen och den gemensamma lärarkompetensen.

3.2 Sökta lärarutbildningar

Högskolan i Halmstad ansöker om examensrätt för grundskolläraryrkeprogram med inriktning mot årskurserna 4-9 och gymnasieläraryrkeprogram. Starten planeras till hösten 1997.

Tanken är att den ämneskompetens som redan finns vid högskolan och den kompetens som man måste komplettera med ska användas vid båda lärarutbildningarna. Lärarutbildningarna kommer att utökas med nya ämnen vartefter lärarkompetensen byggs ut och därmed ge möjligheter till fördjupning och också breddning av skolämnen.

För den *Matematisk/Naturorienterande* inriktningen beskrivs lärarutbildningen i en tredimensionell modell (en modell som kommer att tillämpas på samtliga inriktningar) på följande sätt.

Den första dimensionen är det ämnesmässiga perspektivet där matematik och fysik bildar den naturliga utgångspunkten som karaktärsämnen eftersom lärarkompetens, ämnesdjup och ämnesbredd är starkast i dessa ämnen. Andra karaktärsämnen under uppbyggnad är biologi och kemi.

Den andra dimensionen är det tvärvetenskapliga perspektivet som idé- och teknikhistoriskt, miljövetenskapligt, hälsovetenskapligt och tekniskt-industriellt perspektiv.

Den tredje dimensionen utgörs av det didaktiska perspektivet.

För **grundskollärautbildningen** med *Matematisk/Naturorienterande* inriktning kommer att krävas minst 20 poäng i vart och ett av ämnena fysik, kemi och biologi samt i matematik 40 poäng. Dessutom 20 poäng i ytterligare ett av de tre förstnämnda ämnena så att 40 poäng uppnås i detta ämne. Ämnena ska tolkas i vid mening. Datalogi och statistik ska till exempel kunna rymmas inom ämnet matematik samt ekologi och miljökunskap inom ramen för studierna i biologi.

Som ytterligare en inriktning föreslår Högskolan i Halmstad kombinationen *Samhällsorienterande ämnen/Historia*. Även denna utbildning beskrivs i tre dimensioner. Samhällskunskap och historia bildar här utgångspunkten för det ämnesmässiga perspektivet. I ämnena geografi och religion saknar högskolan för närvarande lärarkompetens. Där behövs kompletteringar för att högskolan ska kunna erbjuda de studerande dessa ämnen.

Det tvärvetenskapliga perspektivet tillgodoses med gemensamma ämnesövergripande teman som till exempel ”samhälleliga brytningstider”. Även i denna inriktning betonas den tredje dimensionen – det didaktiska perspektivet – genom hela den ämnesteoretiska utbildningen.

Förslag till grundskollärautbildning är samhällskunskap 60 poäng, historia 40 poäng och geografi eller religion 20 poäng alternativt historia 60 poäng.

Efter något år kommer ytterligare en inriktning att erbjudas de studerande, nämligen *Svenska/Moderna språk*. Som huvudalternativ kan de studerande läsa svenska 60 poäng och tyska 60 poäng alternativt engelska 60 poäng.

Det tvärvetenskapliga perspektivet kan åstadkommas till exempel genom kurser/projekt inom miljöområdet där de studerande kan arbeta med dessa frågor ur ett miljö-kulturellt perspektiv.

Innehållet i ämnena anpassas på vissa punkter så att de bättre passar in i en lärarutbildning. Det kan gälla en extra betoning av ungdomsspråket,

ungdomslitteraturen, en extra tyngd på uttal osv. Ett didaktiskt perspektiv kommer också in i ämnesstudierna.

På samtliga inriktningar kommer den praktisk-pedagogiska delen att omfatta 60 poäng varav 20 poäng utgörs av praktik och 10 poäng examensarbete, varav teori och metod utgör 5 poäng. Utöver detta kommer ett antal delkurser som exempelvis *Lärare i en föränderlig värld* - med till exempel ledarskap och arbete i lärarlag, *Ungdomars villkor i dag och i morgon* - ungdomskultur, normer och värderingar, inflytande-medbestämmande, förankring, *Skolans roll i samhället*, *Kunskapsyn-kunskapsutveckling och utvärdering*, *Utvecklingspsykologi* mm. En kurs i *Kommunikation* med mycket av innehållet hämtat från ämnet medieteknik och det medievetenskapliga programmet planeras också. Den praktisk-pedagogiska delen kommer att utformas och planeras i samverkan mellan de olika utbildningarna och inriktningarna.

För inriktningen *Svenska/Moderna språk* planeras ett alternativ för de studerande som vill ha ytterligare ett modernt språk i sin utbildning. De kan välja kombinationen svenska 60 poäng, engelska 40 poäng och tyska 40 poäng. Den praktisk-pedagogiska delen kommer då att omfatta 40 poäng och ha stora likheter med denna del i gymnasieläroinriktningen. Examensarbetet kommer att ligga inom ramen för ämnesstudierna, men ska ha en klart didaktisk inriktning.

För **gymnasieläroinriktningen** med *Matematisk/Naturorienterande* inriktning skisserar högskolan olika alternativ:

1. matematik och blockämnet naturkunskap eller
2. matematik och *ett* naturvetenskapligt ämne (i första hand fysik)

I inriktningen *Samhällsorienterande ämnen/Historia* kommer valmöjligheterna att se ut på följande sätt:

1. samhällskunskap 80 poäng och historia 60 poäng eller
2. samhällskunskap 80 poäng och medievetenskap 60 poäng

I samhällskunskap uppnås 80-poängsnivån genom fördjupning inom sociologi, nationalekonomi eller statsvetenskap motsvarande 21-40 poängsnivån.

För inriktningen *Svenska/Moderna språk* gäller att de studerande kommer att kunna välja två av ämnena svenska, engelska och tyska. Vardera ämnet ska omfatta 80 poäng.

Den praktisk-pedagogiska delen på samtliga inriktningar omfattar 40 poäng, varav 20 poäng praktik. Examensarbetet görs inom ramen för ämnesstudierna.

3.3 Erfarenhet av lärarutbildning

Högskolan i Halmstad har t o m vårterminen 1995 haft förskolläro- och fritidspedagogutbildning.

Under 1995/96 har ett tjugotal kurser från 3 till 20 poäng givits för barnskötare, förskollärare, fritidspedagoger, grundskollärare, idrottslärare och gymnasielärare.

I det Barn- och ungdomspedagogiska programmet har vid Högskolan i Halmstad utvecklats en didaktisk kompetens inom de naturvetenskapliga ämnena som lärarna anser bör kunna utnyttjas i utbildningen av grundskollärare och gymnasielärare.

3.4 Ämnesdjup och ämnesbredd

Inom det matematisk-naturvetenskapliga ämnesområdet är situationen följande.

I matematik bedrivs ämnesstudier dels som fristående kurs 1-20 poäng, dels inom ingenjörsprogrammen motsvarande 30 poäng. Fysik finns inom olika utbildningsprogram, dock inte som eget ämne. Man anser dock att det bör kunna bli ett eget ämne som går att bygga ut till att omfatta minst 60 poäng med den lärarkompetens som finns för närvarande. Ämnet biologi är nytt på Högskolan i Halmstad och ingår i det nystartade programmet Tillämpad naturvetenskap och i utbildningarna vid Institutionen för Hälsovetenskap. Kemi finns för närvarande inte.

I de samhälls- och beteendevetenskapliga ämnena ges kurser enligt följande:

- Sociologi upp till 80 poäng (magisterexamensrätt)
- Pedagogik upp till 80 poäng (magisterexamensrätt)
- Psykologi upp till 60 poäng
- Historia upp till 60 poäng
- Medievetenskap upp till 60 poäng

- Mediateknik upp till 40 poäng
- Statsvetenskap upp till 40 poäng (41-60 poäng ht 96)
- Nationalekonomi upp till 40 poäng där 21-40 poäng är på planeringsstadiet.
- Kurser i geografi och religion saknas.

I ämnena Svenska/Moderna språk ges följande kurser:

- Engelska upp till 60 poäng
- Tyska upp till 40 poäng (41-60 poäng ht 96)
- Svenska 1-20 poäng (litteraturvetenskap 21-40 poäng ht 96)

Lärarna på högskolan avser att integrera ämne-teori, praktisk-pedagogisk del och ämnesdidaktik, till exempel genom att från början låta de lärarstuderande arbeta projektinriktat. Det finns pedagogiskt intressanta projekt med stora kreativa inslag på den tekniska sidan som borde kunna användas i lärarutbildningen.

3.5 Lärarkompetens

För inriktningen Matematik/Naturorienterande ämnen finns två lärare som disputerat i matematik och fyra i fysik samt en fil dr i cellbiologi. I kemi saknas disputerad lärare. En lärare inom NO-området med biologi som huvudämne beräknas disputerat under 1997 i de naturorienterande ämnernas didaktik.

Vad beträffar Samhällsorienterande ämnen/Historia finns fyra personer som disputerat i sociologi av vilka två är lektorer i mediavetenskap. Två lärare är fil dr i statsvetenskap och en är fil dr i nationalekonomi. I historia finns en och en halv tjänst besatt med disputerade. Disputerade saknas i ämnena geografi och religion.

I litteraturvetenskap finns en fil dr. I tyska finns en fil dr och en Dr phil (Saarbrücken). I engelska har man utlyst ett lektorat, dock utan att ha kunnat besätta tjänsten. En lärare förväntas disputerat i engelska inom ett år. Dessutom finns en engelsk BA med 80 poäng engelska från Göteborgs universitet.

I ämnet pedagogik finns tre disputerade. En av dessa har fått tjänst på annan högskola och om det blir aktuellt med lärarutbildningar kommer tjänsten att

utannonseras med lämplig inriktning. Ytterligare en av lärarna väntas disputeras under 1996.

Flertalet undervisande lärare, både adjunkter och lektorer, har lärarutbildning och erfarenhet av undervisning i grundskolan och gymnasieskolan samt andra för lärarutbildning relevanta meriter. Hälften av lärarna från de nedlagda förskolläro- och fritidspedagogutbildningarna har fått nya arbetsuppgifter på Högskolan i Halmstad. Sedan 1993 anställs enbart disputerade. Nästan alla adjunkter har 80 poäng i något ämne.

Högskolan har magisterexamenrätt i sex ämnen: pedagogik, sociologi, datorsystemteknik, elektroteknik, industriell organisation och ekonomi samt företagsekonomi.

3.6 Kompetensutveckling

De flesta av de lärare vid Högskolan i Halmstad som inte har disputerat går forskarutbildning. Nedsättningen i tjänst är ungefär 30 procent. Studierna följer en uppgjord plan och resultaten granskas fortlöpande. Omkring 50 av högskolans lärare deltar för närvarande i forskarutbildning. En till två personer disputerar varje år och en till tre får sin licentiatexamen. För dem som saknar behörighet för forskarutbildning ges möjlighet till fortbildning via överbryggande kurser.

Samtliga forskarutbildade deltar i något forskningsprojekt. Under de senaste åren har lärarna erbjudits fortbildningskurser i pedagogik. Samtliga anställda har också givits möjlighet till fortbildning i engelska genom en tvåveckors kurs i England.

3.7 Samband mellan forskning och utbildning

Vid högskolan finns tolv forskningscentra fördelade på de fem institutionerna. Några exempel är: Centrum för lärande och utveckling vid institutionen för samhälls- och beteendevetenskap. Forskningen rör till exempel flexibel skolstart, ny läroplan, åldersblandade undervisningsgrupper, integration av fritidshem med skolan osv. Nordiskt centrum för leksaker och pedagogiska media vid samma institution har som mål att utveckla forskningsfältet kring leksaker och pedagogiska media. Wigforssinstitutet för välfärdsforskning, ytterligare en centrumbildning vid denna institution, är i sin forskning inriktad mot utsatta individers och grupper situation i

samhället. Vid Centrum för forskning om Hälsans utveckling vid institutionen för hälsovetenskap förekommer forskning om barns och ungas villkor. Vid institutionen för teknik och naturvetenskap finns Centrum för bildbehandling och datorgrafik.

De flesta av högskolans lärare är involverade i både forskning/utveckling och undervisning. I respektive centrums uppgifter ingår att medverka i och utveckla forskningsanknytningen av grundutbildningen.

3.8 Praktisk-pedagogisk utbildning

Vid Högskolan i Halmstad finns erfarenhet av praktisk-pedagogisk utbildning från tidigare förskolläraryrket och fritidspedagogutbildningar.

Möjligheten att engagera praktikhandledare är god enligt högskolan, både vad gäller grundskolan och gymnasieskolan.

Idéer finns om att exempelvis inrätta ”fadderskolor” till vilka de studerande är kopplade under hela sin utbildning. Till fadderskolan kommer den studerande, förutom vid praktikperioderna, vid olika tillfällen för att bearbeta mindre projekt och uppgifter. En möjlighet skulle kunna vara att de studerande tillsammans med yrkesverksamma lärare genomförde projekt på skolorna. De studerande skulle också, med hjälp av disputerade lärare från högskolan, kunna fungera som handledare för lärare som vill starta försök med till exempel tillämpad naturvetenskap. Man tänker sig också att de studerande under praktikperioderna, i små grupper, får handledning i sin lärarroll varje vecka av lärare på högskolan.

Ett sätt att höja praktikhandledarnas kompetens menar man skulle kunna vara att upprätta ett kontrakt mellan högskolan och kommunerna där högskolan erbjuder praktikhandledarna en kostnadsfri utbildning i stället för handledararvode. Fortbildningen skulle kunna avse allmän lärarkompetens eller ämnesfördjupning och samordnas med den ordinarie lärarutbildningen samt vara poänggivande (ca 10 poäng). Enligt högskolan har samtliga kommuner uttryckt sitt intresse för att medverka i en eventuell lärarutbildning.

En översiktlig utbildningsplan för praktiken finns, både för den sökta grundskolläraryrket och gymnasieläraryrket samt konkreta planer för höjning av praktikhandledarkompetensen.

3.9 Examensarbete

Under den pedagogiska delen av grundskolläraryrket kommer vetenskapsteori och metodfrågor att behandlas under samtliga kurser. En kontinuerlig samverkan mellan fält och lärarutbildning ska ge möjlighet till olika undersökningar vilka ska redovisas i form av rapporter, PM och didaktiska analyser som diskuteras med opponent. Det avslutande examensarbetet ska omfatta metodkurser plus en uppsats om minst 5 poäng på B-nivå.

Examensarbetet kommer för gymnasieläraryrket att ligga inom ramen för de ämnesteoritiska studierna och omfatta 10 poäng. Krav kommer att ställas på att "examensarbetet ska ha en mycket tydlig didaktisk inriktning". Man planerar att arbetet med handledning av examensarbetet ska ske i form av ett arbetslag i vilket ska ingå ämnesföreträdare, lärare i pedagogik och i didaktik (om denne inte är samma som ämnesföreträdaren).

3.10 Samverkan

Vissa kurser kommer att läsas gemensamt av blivande grundskollärare och gymnasielärare. Samläsning kommer också att ske med studerande på andra program och fristående kurser. Vid samläsning med exempelvis fristående kurser ser man som en möjlighet att examinationen av de blivande lärarna har ett skolperspektiv.

En form av samverkan kan komma att ske i den mån praktikhandledarna går samma kurser som sina praktiserande studenter. Ansvariga tänker sig också att lärarna på högskolan ska arbeta i lärarlag för att bli förtrogna med sådana arbetsformer och kunna fungera som förebilder för de studerande som i sin utbildning till lärare ska lära sig att arbeta i lärarlag. I och med den nya läroplanens större krav på samarbete mellan lärare blir arbete i lärarlag allt vanligare ute på skolorna. Lärarutbildningen kommer därför att innehålla både praktiska och teoretiska inslag som utvecklar en sådan kompetens.

Samverkansgrupper finns mellan högskolan och skolor i regionen, till exempel med gymnasieskolor i ämnena språk och naturvetenskap.

3.11 Kvalitetssäkring

En kontinuerlig utvärdering sker under utbildningens gång. Enligt de studerande gör närheten och tillgängligheten när det gäller lärare och prefekter att det är lätt att framföra synpunkter och att föra en dialog.

Stora delar av forskningen finansieras med externa medel och är sålunda konkurrensutsatt, vilket innebär en viss kvalitetsgaranti.

3.12 Möjligheter till fortsatta studier

I pedagogik kommer 40 av de 60, alternativt 20 av de 40 poäng som ligger inom ämnet praktisk pedagogik att vara påbyggbara när det gäller grundskollärodbildningen. För övriga ämnen diskuteras olika lösningar. En modell är att för lärarstudier byta ut vissa delkurser i ämnesteorin mot didaktik. För att dessa studenter ska kunna läsa ämnet på en högre nivå kommer då att krävas att de kompletterar med kurser de inte läst. Samma modell kan eventuellt komma ifråga för gymnasieärodbildningen.

3.13 Avrådande

Rutiner för avrådande kommer att arbetas fram.

3.14 Lokaler

De lokaler som finns räcker inte till för fler studerande. I anslutning till den fördjupade anslagsframställningen, som Hööskolan i Halmstad har lämnat in, har också ett fullständigt lokalprogram utarbetats, bland annat för den tilltänkta ärodbildningen. Ett nytt bibliotek (se nedan), lärosalar och projektrum är inplanerade liksom laborationssalar för biologi, kemi och fysik. Dessutom har förslag till en kombinerad film- och inspelningsstudio tagits fram. De nya lokalerna kan färdigställas inom sex till tolv månader efter beslut.

3.15 Bibliotek och litteratur

Biblioteket har ca 25 000 volymer och 389 tidskrifter varav 129 utländska. Antalet databaser är 81 varav 17 CD-ROM. I de flesta databaserna kan de studerande söka själva. Hööskolan har ett eget bibliotekssystem ALEXANDRIA som utvecklats på Hööskolan i Halmstad. Beståndet ska matas in på Libris.

Biblioteket på 500 kvadratmeter är trångt. En del av bokbeståndet måste magasineras och läsplatserna är få. Det finns inga lokaler i anslutning till biblioteket för undervisning i informationssökning. De studerande är inte helt nöjda med servicen, vilket bland annat beror på att datorerna är för få.

Centrumbildningarna har egna bokbestånd och tidskrifter vilka inte inräknats i bibliotekets bok- och tidskriftsbestånd. Arbetet pågår med att registrera dessa i systemet. Lärarna har också goda möjligheter att köpa in de böcker de behöver för forskning och undervisning.

Ett nytt bibliotek ska byggas. Ritningar finns och lokalerna ska vara klara hösten 1997. Ovanstående brister ska då vara åtgärdade.

3.16 Informationsteknologi

I utredningen "Att utbilda lärare för framtidens skola" diskuteras informationsteknologins roll och hur den kan tänkas komma in i lärarutbildningen.

Alla arbetsplatser för lärare och forskare har datorstöd knutet till lokalt nätverk och Internet. Studenterna har tillgång till datorer dygnet runt. Förutom datorer i och i anslutning till undervisningslokalerna har studenterna tillgång till drygt 150 datorer för enskilda studier. Varje student har egen användaridentitet samt egen e-postadress. De studerande är inte helt nöjda med tillgängligheten, servicen och instruktionerna för ny informationsteknologi. Försök görs med distansundervisning via ISDN där både ljud och bild skickas. För det medievetenskapliga programmet finns inspelningsstudio med avancerad utrustning vilken bland annat omfattar datorer för video- och ljudhantering.

3.17 Internationalisering

Internationalisering är ett högprioriterat område. Högskolan deltar i elva Erasmusnätverk med studentutbyte inom tio länder. Ett twin-university-avtal har slutits med ett engelskt universitet som ska bli en av samarbetsparterna i ett eventuellt utbyte av studerande vid lärarutbildningar.

Vissa studerande tillbringar ett år i utbyteslandet. En del utländska studenter stannar lika länge vid Högskolan i Halmstad. De som studerar språk tillbringar minst 5 veckor i målspråkslandet.

Drygt 100 studerande har under 1994/95 varit utomlands för studier eller praktik inom till exempel Erasmus, Nordplus, Comett (Witec) eller med högskolans egna stipendier. Högskolan deltar i tre Tempusprojekt varav man

koordinerar ett. Utbytesavtal håller på att slutas med Sidney och Brisbane (Australien).

Stipendier från SIDA har gjort det möjligt för ett antal studenter att genom fältstudier i något utvecklingsland förbereda sitt projektarbete eller sitt examensarbete.

Läro- och forskarutbyte med andra länder är vanligt. Centrumbildningarnas internationella nätverk omfattar i dag mer än 80 utländska universitet i drygt 40 länder.

3.18 Tidsplan för sökta lärarutbildningar

Grundskolläro-utbildningen med inriktning mot årskurserna 4-9 och gymnasieläro-utbildningen planeras starta hösten 1997. Samtidigt ska det nya bibliotekshuset stå klart. Ämnesstudierna planeras starta med matematik och naturorienterande ämnen samt historia och samhällsorienterande ämnen och för gymnasieläro-utbildningen också medievetenskap.

Något år senare planerar högskolan att även erbjuda de studerande att läsa inriktningen Svenska/Moderna språk.

4 Förslag och motiveringar

4.1 Förslag

Högskolan i Halmstad ges examensrätt för grundskolläraexamen med inriktning mot årskurserna 4-9 och för gymnasieläraexamen.

4.2 Särskilda motiveringar

Högskolan i Halmstad har ansökt om examensrätt för grundskollärautbildning med inriktning mot årskurserna 4-9 och gymnasielärautbildning. För grundskollärautbildningen tänker man sig ämnesinriktningarna Matematik/Naturorienterande ämnen, Samhällsorienterande ämnen/Historia och Svenska/Moderna språk. Samma ämnesinriktningar gäller för gymnasielärautbildningen. Där kommer dessutom finnas en möjlighet att välja Medievetenskap i stället för Historia.

Vid högskolan finns en stor andel forskarutbildade lärare. Sedan 1993 anställs enbart disputerade. En satsning görs på forskarutbildning för lärare som ej disputerat. Huvuddelen av högskolans forskning bedrivs vid tolv centrumbildningar för forskning och högskolan har ett omfattande forskningsnätverk. De flesta av högskolans lärare delar sin tid mellan forskning/utvecklingsarbete och undervisning.

Många forskarutbildade lärare har lärarexamen och erfarenhet från arbete på olika stadier i grundskolan och gymnasieskolan. Cirka hälften av lärarna från de tidigare förskolläro- och fritidspedagogutbildningarna finns kvar på högskolan.

Den ämne-teoretiska kompetensen i pedagogik är god.

I ämnena samhällskunskap, historia och medievetenskap bedömer vi kompetensen som tillräcklig. För ämnena geografi och religionsvetenskap saknas för närvarande lärarkompetens. Högskolan har magisterexamensrätt i sex ämnen bland annat pedagogik, sociologi och företagsekonomi.

Inom ämnesgruppen Svenska/Moderna språk är ämneskompetensen tillräcklig i tyska och litteraturvetenskap, men behöver byggas ut med disputerade lärare i övriga ämnen, vilket högskolan är i färd med.

I ämnena matematik och fysik är lärarkompetensen god. Däremot är den otillräcklig i biologi och saknas i kemi. Högskolan kommer nu att starta en rekrytering av lärare till det naturvetenskapliga programmet. Dessa lärare kommer enligt högskolan att medverka även i lärarutbildningarna. Man är också medveten om behovet att rekrytera disputerade lärare inom övriga ämnen relevanta för lärarutbildningarna.

Lärarexamensgruppen förutsätter att nödvändiga rekryteringar av lärare genomförs.

Tillgången på praktikhandledare både för grundskolläraryrket och gymnasie-läraryrket kommer att vara god enligt högskolans bedömning. Översiktliga planer finns för praktikperioderna och en strategi för att höja praktikhandledarnas kompetens. Kontinuerlig handledning och uppföljning planeras för de studerande under praktiken. En förtjänst är att handledningen bland annat ska ske i små grupper som hålls samman under hela utbildningen.

Högskolan befinner sig i ett expansionskede och biblioteket är trångt och har få läsplatser. Ämnesteoretisk litteratur, didaktisk litteratur och fack-tidskrifter behöver givetvis kompletteras. De lokaler som finns räcker inte till för fler studerande. Ett nytt bibliotek, lärosalar och projektrum är inplanerade liksom laborations-salar för biologi, kemi och fysik. De nya lokalerna kan enligt högskolan stå klara inom sex till tolv månader efter beslut. Ett nytt bibliotek ska vara klart hösten 1997.

De studerande har tillgång till datorer. De har egen användaridentitet och egen e-postadress.

Internationaliseringen är högprioriterat område på högskolan och ett stort utbyte sker med studenter, lärare och forskare från andra länder.

Högskolan i Halmstad har inte haft någon lärarutbildning för grundskolan eller gymnasieskolan tidigare. Däremot finns erfarenheter från de nu avslutade förskolläraryrket och fritidspedagogutbildningarna. Det finns alltså möjligheter för ganska förutsättningslösa diskussioner om uppläggning och innehåll i de nya lärarutbildningarna. Idéer kommer att hämtas från andra utbildningar vid högskolan, bland annat från utvecklingsingenjörsprogrammet som arbetar med en intressant form av projektarbeten. Samläsning kommer också att ske på olika sätt och med olika utbildningar.

Högskolan vill arbeta med lärararbetslag för lärarutbildningarna, dels för att kunna ge bra handledning av examensarbeten, dels för att skapa tvärvetenskapliga perspektiv över ämnes- och institutionsgränser och också för att ge de studerande förebilder för deras framtida yrkesutövning.

En kreativ stämning råder på högskolan. Visioner finns och även handlingskraft såvitt vi kan bedöma. Planer genomförs.

Med de kompletteringar av den ämne-teoretiska kompetensen som lärar-examensgruppen förutsätter kommer att ske och den uppbyggnad av bibliotek och lokaler som planeras, bedömer vi att Högskolan i Halmstad uppfyller de krav som ställts för att erhålla examensrätt för grundskollärarutbildning med inriktning mot årskurserna 4-9 och gymnasielärarutbildning. Vi förutsätter att man i starten begränsar sig till de ämnen där högskolan har tillräcklig kompetens. Med hänsyn till att bedömningen delvis skett utifrån enbart planerade åtgärder är det viktigt att uppföljning sker några år efter start för att säkerställa att nivån på utbildningen är tillfredsställande.

HÖGSKOLEVERKET

National Agency for Higher Education

Birger Jarlsgatan 43

Box 7851, S-103 99 Stockholm

Tfn/Phone: +46 8 453 70 00

Fax: +46 8 453 70 50

Högskolan i Halmstad

Box 823

301 18 Halmstad

Bedömnings och

Utredningsavdelningen

Ulla Åhgren-Lange

BESLUT

1996-06-18

Reg nr 64-1215-95 (delv)

Ansökan om rätt att meddela grundskolläraryxamen och gymnasieläraryxamen

Högskolan i Halmstad har 1995-03-21 hos Utbildningsdepartementet ansökt om att få utfärda barn- och ungdomspedagogisk examen, grundskolläraryxamen årskurs 1-7 och 4-9, gymnasieläraryxamen samt magisterexamen i vårdvetenskap. Utbildningsdepartementet överlämnade 1995-10-17 denna ansökan till Högskoleverket för avgörande.

För beredning av ärendet utom vad gäller magisterexamen i vårdvetenskap tillkallade Högskoleverket 1995-12-18 en grupp sakkunniga, Lärarexamensgruppen. Högskolan i Halmstad har 1996-05-30 återkallat ansökan om examensrätt vad gäller barn- och ungdomspedagogisk examen och grundskolläraryxamen med inriktning mot årskurs 1-7. Lärarexamensgruppen har 1996-06-11 avgivit sitt yttrande över Högskolans i Halmstad ansökan vad gäller grundskolläraryxamen årskurs 4-7 och gymnasieläraryxamen. Yttrandet bifogas.

Av yttrandet framgår att Högskolan i Halmstad i allt väsentligt uppfyller de krav som gäller för att utfärda grundskolläraryxamen och gymnasieläraryxamen. Dessa krav har preciserats i tidigare rapporter från Lärarexamensgruppen (bl a Examensrätt inom lärarutbildningsområdet, Kanslersämbetet rapport 1994:2) och legat till grund för regeringens och därefter Högskoleverkets beslut. Vissa kompletteringar bör dock ske vid Högskolan i Halmstad, främst vad gäller den ämneestetiska kompetensen men också i fråga om uppbyggnad av bibliotek och lokaler. Vidare förutsätter de sakkunniga att högskolan tills vidare begränsar sig till de ämnen där högskolan har tillräcklig kompetens.

Med hänvisning till sakkunnigttrandet föreskriver Högscoleverket att Högscolan i Halmstad har rätt att utfärda grundskollärarexamen årskurs 4-9 och gymnasielärarexamen. Högscoleverket förutsätter att de nämnda kompletteringarna sker och att de sakkunnigas synpunkter beaktas. På samma sätt som de sakkunniga bedömer Högscoleverket att en uppföljning av utbildningarna är angelägen att företa, eftersom bedömningarna i viss utsträckning baserats på planerad verksamhet.

Detta ärende har avgjorts av generaldirektören efter föredragning av utredare Åhgren-Lange. Därjämte har närvarit avdelningschefen Thullberg.

Agneta Bladh

Ulla Åhgren-Lange